

Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 15 maj 2001 beslutat anmoda övriga utskott att senast den 26 oktober 2001 yttra sig över regeringens skrivelse 2000/01:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen. Ingen motion har väckts med anledning av skrivelsen.

Konstitutionsutskottets anmodan föranleder följande yttrande från lagutskottet.

Utskottet

I skrivelse 2000/01:75 lämnar regeringen en redovisning av de åtgärder regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen åtgärder som vidtagits under tiden den 1 januari 2000–den 31 december 2000. Vidare lämnar regeringen vissa uppgifter om antalet gällande författningar samt arbetet med regelreformer och språkvård.

I 1999 års skrivelse (skr. 1999/2000:75) redovisades för lagutskottets del sammanlagt 27 skrivelser, varav 7 som slutbehandlade. Av de riksdagsbeslut som redovisas i årets skrivelse från regeringen faller sammanlagt 37 ärenden under lagutskottets beredningsområde, varav 13 ärenden anges som slutbehandlade under redovisningsperioden.

Inom lagutskottets kansli har – på samma sätt som tidigare år – genomförts en granskning av de i årets skrivelse upptagna riksdagsbesluten som rör utskottet. Granskningen har avsett dels redovisningen i formell mening, dels de åtgärder som regeringen vidtagit och avser att vidta med anledning av skrivelserna.

Utskottet har inte funnit anledning att rikta någon kritik mot handläggningen av något enskilt ärende men vill dock göra konstitutionsutskottet uppmärksam på vissa förhållanden som gäller äldre riksdagsskrivelser. I samband med granskningen har nämligen konstaterats att förevarande skrivelse – liksom motsvarande tidigare skrivelser – innehåller ett flertal äldre

riksdagsskrivelser på lagutskottets beredningsområde som ännu inte slutbehandlats. Vid behandlingen av 1998 års skrivelse noterade utskottet särskilt att den äldsta då ännu inte slutbehandlade skrivelserna, ett tillkännagivande från riksdagens sida rörande producentskydd för sceniska och musikaliska verk, härrörde från maj 1986 (bet. LU 1985/86:32, rskr. 293). Denna riksdagsskrivelse har genom ett regeringsbeslut hösten 2000 numera lagts till handlingarna. Av de sammanlagt 24 riksdagsskrivelserna som redovisas som ännu inte avslutade i den nu aktuella skrivelserna är 17 tillkännagivanden äldre än två år.

Som ett exempel på en äldre ännu inte slutbehandlad riksdagsskrivelse kan nämnas riksdagsskrivelse 1988/89:174, som gäller ett tillkännagivande från riksdagen våren 1989 om försäkringsbolags informationsplikt i förhållande till dödsbon. I sitt av riksdagen godkända betänkande 1988/89:LU22 uttalade lagutskottet, med anledning av ett motionsyrkande, att det skäligen kan krävas av försäkringsbolag att de rutinemässigt underrättar dödsboet efter en försäkringstagare om utfallande personförsäkringar, men att de närmare förutsättningar för en sådan underrättelseskyldighet lämpligen borde prövas i samband med regeringens överväganden rörande förslagen i Försäkringsrättskommitténs betänkande (SOU 1986:56) Personförsäkringslag – ett våren 1989 aktuellt lagstiftningsärende inom Justitiedepartementet.

Mot bakgrund av den snabba utvecklingen på det försäkringsrättsliga området kunde dock Försäkringsrättskommitténs betänkande inte utan vidare läggas till grund för en proposition. På grundval av bl.a. kommittébetänkandet utarbetades därför inom Justitiedepartementet under år 1993 departementspromemorian (Ds 1993:39) Ny försäkringsavtalslag. Inte heller de i departementspromemorian framlagda förslagen kunde leda till ny lagstiftning. Fortfarande pågår beredning i Regeringskansliet av förslag till en ny försäkringsavtalslag som skall ersätta 1927 års försäkringsavtalslag och konsumentförsäkringslagen.

I den nu aktuella skrivelserna 2000/01:75 upplyser regeringen att frågan om försäkringsbolags informationsplikt i förhållande till dödsbon behandlats i departementspromemorian (Ds 1993:39) Ny försäkringsavtalslag, att det är fråga om ett mycket omfattande ärende och att en lagrådsremiss kan förväntas tidigast under år 2003.

Slutsatsen av vad som nu redovisats är att det kommer att gå närmare 15 år innan regeringen återkommer till riksdagen i den sakfråga tillkännagivandet våren 1989 avsåg – försäkringsbolags informationsplikt i förhållande till dödsbon.

Konstitutionsutskottet har vid flera tidigare tillfällen uttalat att utgångspunkten måste vara att det önskemål som tillkännagivandet avser bör tillgodoses, men att om det skulle visa sig föreligga omständigheter som hindrar ett genomförande eller om regeringen gör en annan bedömning än riksdagen, regeringen måste kunna underlåta att vidta de åtgärder tillkännagivandet avser, under förutsättning att regeringens bedömning i detta avseende redovisas för riksdagen (se bl.a. bet. 1994/95:KU30, bet. 1995/96:KU30 och bet. 1998/99:KU10).

I fråga om mer än ett år gamla riksdagsskrivelser som inte har slutbehandlats har konstitutionsutskottet uttalat att orsakerna till att regeringen inte vidtagit någon åtgärd bör redovisas för riksdagen med uppgift om när åtgärderna beräknas vidtas och att en sådan redovisning fyller ett angeläget behov i utskottens uppföljnings- och utvärderingsarbete (se bl.a. bet. 1998/99:KU10 och bet. 1999/2000:KU10).

Lagutskottet vill för sin del framhålla att det kan finnas olika omständigheter som föranleder att regeringen gör bedömningen att det inte är lämpligt, möjligt eller meningsfullt att vidta ytterligare åtgärder i enlighet med ett riksdagsbeslut. Ett sådant skäl kan vara att saken kommit i ett helt annat läge än vad som var fallet vid riksdagens beslut, exempelvis genom utvecklingen inom EU eller till följd av internationella åtaganden. Det kan också föreligga omständigheter som gör att regeringen finner att åtgärder med anledning av ett riksdagsbeslut måste anstå under en längre tid. Ett sådant skäl kan – såsom i det tidigare redovisade exemplet – vara att frågan har anknytning till ett annat större lagstiftningsärende som, enligt regeringens bedömning, först bör avvaktas innan någon åtgärd kommer till stånd. I sådana och liknande situationer kan, enligt lagutskottets mening, en ändamålsenlig ordning vara att regeringen inom rimlig tid återkommer till riksdagen också i annat lämpligt sammanhang än i den årliga skrivelsen och därvid redovisar skälen för sina ställningstaganden. På så sätt får riksdagen via det berörda utskottet tillfälle att pröva om tillkännagivandet fortfarande är relevant eller om regeringens redovisning skall leda till ett förnyat eller uppdaterat tillkännagivande.

I övrigt föranleder regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen – såvitt avser de ärenden som omfattas av lagutskottets beredningsområde – inga ytterligare kommentarer från utskottets sida.

Stockholm den 25 oktober 2001

På lagutskottets vägnar

Tanja Linderborg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tanja Linderborg (v), Rolf Åbjörnsson (kd), Marianne Carlström (s), Christel Anderberg (m), Henrik S Järrel (m), Nikos Papadopoulos (s), Marina Pettersson (s), Christina Nenes (s), Tasso Stafilidis (v), Kjell Eldensjö (kd), Berit Adolfsson (m), Anders Berglöv (s), Viviann Gerdin (c), Ana Maria Narti (fp), Raimo Pärssinen (s), Lars Lilja (s) och Anders Sjölund (m).